

RASTLINE NA ŠOLSLEM VRTU

koledar gojenja rastlin

FOTOGRAFIJE RASTLIN

KOLENDAR GOJENJA

PREDLOGI UPORABE RASTLIN PRI POUKU

navadni lan (*Linum usitatissimum*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SEJANJE		■						
LIST		■	■	■	■	■	■	■
STEBLO		■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI		■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

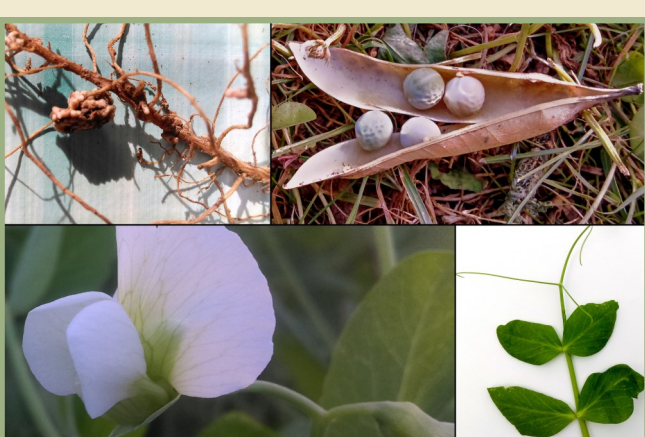
- ~ enoletnica
- ~ kalitev, dva klična lista, dvokaličnica
- ~ listi enostavni, sedeči, premenjalno nameščeni
- ~ steblo uporabno za pridobivanje lanenih vlaken (■)
- ~ glavna in stranske korenine
- ~ spolno razmnoževanje, petštevni cvet
- ~ plod je mnogosemenska glavica
- ~ semena bogata z olji, semenska lupina zasluži

redkviča (*Raphanus sativus*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SEJANJE		■						
LIST		■	■	■	■	■	■	■
STEBLO		■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI		■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

- ~ enoletnica ali dvoletnica
- ~ kalitev, dva velika klična lista, dvokaličnica
- ~ listi srhkodlakavi in nameščeni v rozeti
- ~ spodnji del stebela se razvije v založni organ, redkvičo
- ~ štirištevni cvetovi, prašnikov 6
- ~ plod je lusk, med semeni zažet

navadni grah (*Pisum sativum*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SEJANJE		■				■	■	■
LIST		■	■	■	■	■	■	■
STEBLO		■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI		■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

- ~ enoletnica
- ~ kalitev, kličnih listov ne vidimo, dvokaličnica
- ~ pernato deljen list s prilisti in vitico
- ~ koreninski gomoljčki z bakterijami, ki vežejo dušik iz zraka (sožitje)
- ~ spolno razmnoževanje, petštevni metuljast cvet
- ~ plod je mnogosemenska strok
- ~ lepo viden razvoj semen

navadni motovilec (*Valerianella locusta*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SEJANJE							■	■
LIST		■	■	■	■	■	■	■
STEBLO		■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI		■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

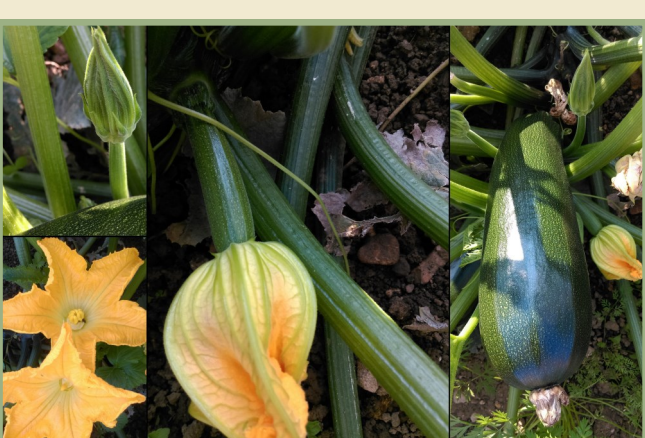
- ~ dvoletnica
- ~ listi v rozeti, enostavni, nenazobčani
- ~ steblo se podaljša ob cvetenju
- ~ socvetje z drobnimi belimi cvetovi
- ~ plod je orešek
- ~ semena vzkljujejo jeseni, zelena rastlina prezimi

krompir (*Solanum tuberosum*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SAJENJE		■						
LIST		■	■	■	■	■	■	■
STEBLO		■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI		■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

- ~ trajnica, nespolno razmnoževanje z gomolji
- ~ nakaljevanje gomoljev pred sajenjem
- ~ listi pernato deljeni
- ~ podzemne živice s stebelnimi gomolji za shranjevanje založnih snovi
- ~ petštevni cvet, značilen za razhudnikovke
- ~ plod je jagoda
- ~ opozorili: rastlina je strupena, cvetijo le nekatere sorte.

navadna buča (*Cucurbita pepo*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SEJANJE		■						
LIST		■	■	■	■	■	■	■
STEBLO		■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI		■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

- ~ enoletnica
- ~ kalitev, velika klična lista, dvokaličnica
- ~ listi krpasti in srhkodlakavi
- ~ steblo poleglo in robato
- ~ cvetovi enospolni, na ženskih lepo vidna podrasla plodnica
- ~ plod je jagoda (buča)
- ~ užitna semena bogata z olji

vrtni jagodnjak (*Fragaria x ananassa*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SAJENJE	■	■					■	■
LIST	■	■	■	■	■	■	■	■
STEBLO	■	■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI	■	■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

- ~ trajnica
- ~ nespolno razmnoževanje rastline s pritlikami
- ~ listi dolgopeceljati in trojnat (sestavljani iz treh lističev)
- ~ petštevni cvet, dvokaličnica
- ~ v cvetu je mnogo prašnikov in pestičev, žužkocvetka
- ~ sočen birni plod ima na površini drobne enosemenske oreške
- ~ plodove raznašajo živali

navadna dobra misel (*Origanum vulgare*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SAJENJE	■	■					■	■
LIST	■	■	■	■	■	■	■	■
STEBLO	■	■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI	■	■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

- ~ trajnica
- ~ delitev matične rastline - vegetativno razmnoževanje
- ~ listi enostavni, nasprotno nameščeni
- ~ žlezni laski vsebujejo eterična olja (izrazi vonj)
- ~ steblo oleseno
- ~ socvetje iz drobnih bočno somernih cvetov, ustnatika
- ~ žužkocvetka, privablja čebele

sončnica (*Helianthus annuus*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SEJANJE		■						
LIST		■	■	■	■	■	■	■
STEBLO		■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI		■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

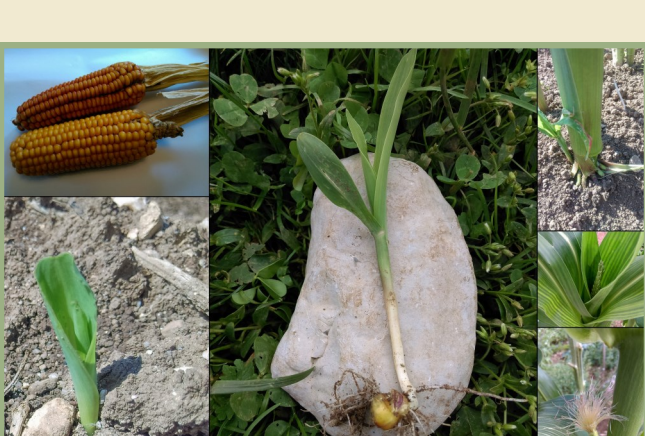
- ~ enoletnica
- ~ kalitev, dva klična lista, dvokaličnica
- ~ listi enostavni, mrežasto ožiljeni, premenjalno nameščeni
- ~ steblo visoko, močno, srhkodlakavo, hitra rast v višino
- ~ socvetje je košek iz jezičastih in cevastih cvetov, košarnica
- ~ žužkocvetka, medonosna rastlina
- ~ plodovi so oreški, ki vsebujejo seme bogato z olji

čebula (*Allium cepa*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	3.	4.	5.	6.	7.
SEJANJE*/SAJENJE		■						■			
LIST		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
STEBLO		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
CVET										■	■
PLOD										■	■

- ~ dvoletnica
- ~ kalitev, 1 klični list, enokaličnica
- ~ listi zeleni (nadzemni) in mesnati (podzemni, oblikujejo čebulo)
- ~ steblo pred cvetenjem močno skrajšano
- ~ čebula je založni organ za čas cvetenja in prezimljanja
- ~ kobulasto socvetje iz mnogih trištevni cvetov
- ~ plod je glavica z nekaj črnimi semeni

koruza (*Zea mays*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SEJANJE		■						
LIST		■	■	■	■	■	■	■
STEBLO		■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI		■	■	■	■	■	■	■
CVET						■	■	■
PLOD						■	■	■

- ~ enoletnica
- ~ kalitev, 1 klični list, enokaličnica
- ~ črtalasti listi, vzporedna ožiljenost
- ~ zelo hitra rast v višino
- ~ oporne korenine, ki izraščajo iz stebela
- ~ šopast koreninski sistem,
- ~ moški cvetovi na vrhu rastline v prstastih socvetjih
- ~ ženski cvetovi v zalistju, koruzni "laski" so brazde pestičev
- ~ koruzna zrna so plodovi (oreški)

nemška perunika (*Iris germanica*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SAJENJE	■	■						■
LIST	■	■	■	■	■	■	■	■
STEBLO	■	■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI	■	■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

- ~ trajnica
- ~ enokaličnica
- ~ listi vzporedno ožiljeni, suličasti in pokončni
- ~ korenika je založni organ, služi za nespolno razmnoževanje
- ~ iz korenike izraščajo nadomestne korenine
- ~ velik trištevni cvet, žužkocvetka
- ~ plod je glavica z mnogo semeni

vrtnica (*Rosa spp.*)

MESEC	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
SAJENJE	■	■						■
LIST	■	■	■	■	■	■	■	■
STEBLO	■	■	■	■	■	■	■	■
PODZEMNI DELI	■	■	■	■	■	■	■	■
CVET					■	■	■	■
PLOD						■	■	■

- ~ oleseno trajnica
- ~ dvokaličnica, rožnica
- ~ listi pernato sestavljeni, imajo priliste
- ~ oleseno steblo z bodicami (obramba, vzpenjanje ob opori)
- ~ cvet s pomnoženimi venčnimi listi
- ~ žužkocvetka
- ~ plod je šipek

LEGENDA: ■ začetek rasti v zavarovanih prostorih ■ druga setev in opazovanje ■ naslednje koledarsko leto ■ prisotnost specifičnih rastlinskih delov

Koledar rastlin za šolski vrt je nastal v okviru internega projekta Herbarij in šolski vrt v izobraževanju učiteljev, ki je potekal na Pedagoški fakulteti v Ljubljani.

Pri pripravi koledarja so sodelovali: Mojca Žemlja (študentka), dr. Simona Strgulc Krajšek (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo) in dr. Gregor Torkar (Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Oddelek za biologijo, kemijo in gospodinjstvo).

Koledar je pripomoček za načrtovanje šolskega vrta, ki učitelju podaja napotke za gojenje rastlin ter ponuja predloge njihove uporabe pri pouku o bioloških vsebinah. Koledar je bil zasnovan na osnovi opazovanja gojenih rastlin v osrednji Sloveniji.

Univerza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta

EkoPeF